

München, olimpijsko mesto, središče Bavarske, prestolnica piva, opojnega veselja v najbolj neumnem mesecu — oktobru. Vsak obiskovalec že v začetku tudi opazi, da je München tudi pravi Babilon. Turki, Grki, ogromno Jugoslovancev. Midva pa sva iskala v mestu, kjer se ni težko izgubiti, predstavništvo naše Lesnine, firmo Lesco. Našla sva ga in se razveselila Jurice Pečareviča, ki naju je povabil v bližnjo restavracijo, kjer sva kar hitro hotela izvedeti, kaj dela Lesnina v tujini.

BREZ OTROŠKIH BOLEZNI

»Od leta 1970 je firma Lesco mešana, kar pomeni, da je polovico kapitala vložila Lesnina, drugo polovico pa je prispeval nemški partner. S tem smo precej pridobili na ugledu pri nemških bankah, saj samostojne firme iz Jugoslavije tu žal ne kotirajo previsoko. S sodelovanjem nemškega partnerja pa več pomenimo tudi v očeh kupcev, imamo pa še eno prednost. S povezavo smo se izognili vsem otroškim boleznim, ki jih nova podjetja na tujem trgu prebolevajo zaradi nepoznavanja razmer.

Naša naloga je omogočanje izvoza iz Jugoslavije na zahodnonemško tržišče, jugoslovanskim uvoznikom pa skušamo omogočiti najugodnejše pogoje — nižje cene, kredite in podobno. Lesnina izvaž predvsem pohištvo in ostale proizvode iz lesa, uvažamo pa reprodukcijski material, stroje in kompletno opremo za lesne obrate.

Zal na področju izvoza iz Jugoslavije, ki je prav gotovo pomembnejše od uvoza, nismo dosegli dovolj dobrih rezultatov. Zvezna republika Nemčija je namreč največji proizvajalec pohištva na svetu in zato je konkurenca tu najhujša. Za naše izdelke je treba plačati prevoz, carino in še kaj, tako da tudi cenena delovna sila pri nas ne more v celoti pokriti razlike v ceni.

Zato nam ostane edinole izvoz masivnih izdelkov iz lesa, vendar so naši gospodarstveniki tudi ob tem naredili napako. Izvoz rezanega lesa so namreč stimulirali, tako da ga na našem trgu sploh ni bilo več moč dobiti. Ob koncu lanskega leta pa kupci v tujini za to vrsto rezanega lesa niso bili več zainteresirani, cena na evropskem trgu je padla, vendar so Jugoslovani vztrajali pri visokih cenah. Izvoz se je torej ustavil, za lesna podjetja v Jugoslaviji pa je bil kljub prevoznim stroškom še vedno cenejši les, kupljen v tujini.

Se en pomemben vzrok za slabši izvoz jugoslovanskih izdelkov moram navesti, ki za nas ni nič kaj časten. Jugoslovani smo žal vse preveč zanikrni, nepaz-

ZAHTEVNO TRZIŠČE

Uspeh ljubljanske »Lesnine« v Zvezni republiki Nemčiji

ljivi, s svojo malomarnostjo pa na nemškem trgu kupce le odbijamo. Vse prevečkrat zamujamo roke dostave za mesec, dva ali tri, pogoste pa so tudi napake, ki jih na domačem trgu morda spregledajo, Nemci pa so ob tem bolj natančni. Če ste so praske na proizvodih, blago proizvajalci zavijejo v papir iz bitumna, ta se med vožnjo stopi in pusti madeže — in Nemci seveda potem reklamirajo ter še znižajo ceno, saj blago ni več prvovrstno.

Našo dejavnost pa zavira tudi recesija v Zvezni republiki Nemčiji. Kriza v stanovanjski gradnji ima seveda tudi vpliv na vse spremljajoče industrije, med katerimi je lesna industrija ena vodilnih. Na trgu je zato huda konkurenca, veliko firm propade, vsak dan je več ljudi brez posla. Tu je pač kapitalizem, ki do delavcev ni niti najmanj sentimental. Ob koncu tedna lahko dobiš delavsko knjižico in nihče več ne sprašuje, kako si boš naprej služil kruh. Prvi so podjetniški interesi.

Seveda nismo edini jugoslovanski predstavniki lesne industrije na nemškem trgu in moram povedati, da kljub govoricam o nelojalni medsebojni konkurenci, Jugoslovani na trgu nastopamo složno in spoštujemo drug drugega ter tako tudi ohranjamo visok ugled Jugoslavije.

Odlčne rezultate pa smo dosegli na področju uvoza, saj smo registrirani kot nemška firma in zato lahko dosegamo nekatere ugodnosti, ki jih kot tuje podjetje v Zvezni republiki Nemčiji ne bi imeli. Nemci jugoslovanskim podjetjem navadno v ceno vračunajo tudi od 5 do 10 odstotkov rizika. Zato smo se uveljavili kot posrednik. Jugoslovonom pustimo, da stopijo v stik z nemškim partnerjem, se dogovorijo za ceno in potem vskočimo mi. Kot posredniki dobimo 10 odstotkov vrednosti sklenjene kupčije in za toliko lahko potem kupcem iz demovine — to so v glavnem temeljne organizacije združenega

Jurica Pečarevič v Münchnu

dela Lesnine — znižamo ceno. Poleg tega dosežemo še eno ugodnost. Nemci kupčije z nami na podlagi akreditivov — to pomeni, da blago oddajo šele, ko pride akreditiv, kar pogosto traja zelo dolgo. Zato takoj po sklenjeni pogodbi mi plačamo dogovorjeni znesek, blago predamo našemu kupcu in potem mi počakamo na akreditiv.

Prav tako pa kljub težkemu položaju uspešno dobijo za kupce iz Jugoslavije kredite — prav zdaj smo mizarstvu Ljutomer zagotovili kredit v višini 2 milijonov nemških mark, ki jih bodo porabili za nakup strojev. Povedati pa je treba, da za posredništvo ne zaračunavamo provizije, saj naš namen ni ustvarjanje dobička, ampak predvsem pomoč našim organizacijam, ki kupujejo oziroma prodajajo na nemškem trgu.

STRAH PRED DOBIČKOM

Vsako leto se sestanejo ustanovitelji firme in takrat Lesnina pregleda naše finančne knjige. Naš cilj ni dobiček, ampak skrb za zagotovitev boljših pogojev naših TOZD v Jugoslaviji, zato seveda ne smemo imeti prevelikega dobička — ustvarimo ga le toliko, da si zagotovimo varnost poslovanja. Zato moramo delati izredno racionalno in hraniti na vseh koncih — pri telefonskih pogovorih z Jugoslavijo, pri našem pisarniškem delu. Kapitalistični sistem je zelo okruten — denar je treba najprej zaslužiti, šele nato ga lahko porabiš. Zato skrbno porabimo vsako marko, ki jo zaslužimo in tako imamo pred našo centralo v Ljubljani stalno čiste račune.

Jurica Pečarevič nama je tako zanimivo pripovedoval o delu firme Lesco, da se je dan že krepko nagnil v drugo polovico. Brž sva se poslovila od njegovih treh sodelavcev, vsi so Nemci, potem pa naju je Jurica zapeljal še v Olimpijsko mesto — kdo ga ne želi videti. Poslovila

sva se od simpatičnega Zagrebčana in že sva poslušala možakarja v dvigalu, ki je razlagal, kako visok je poštni stolp, ki je znan kot eden simbolov olimpijskega naselja.

DOMOV!

Seveda sva bila navdušena nad vsemi znamenitostmi bavarske prestolnice. Vendar sva se kljub vsemu razveselila dneva, ko sva spet sedla v letalo INEX-ADRIE, ko sva pristala na zagrebškem letališču. Polet iz Zvezne republike Nemčije do Zagreba je bil dolg le uro in pol, zato se je tistih »nekaj« kilometrov iz Zagreba do Ljubljane s počasnim avtobusom še toliko bolj vlekel. Imela pa sva dovolj časa za razmišljanje o vsem, kar sva doživela.

Ko končujeva s pisanjem o najinem potepanju po Zvezni republiki Nemčiji, nama je na misel prišlo še nekaj pripovedi delavcev, ki sva jih srečala.

»Moj sin je star 11 let. Opazil sem, da v zadnjem času govori bolj nemško kot naš jezik. Ko je prišel sem v šolo, so ga nemški otroci slabo sprejeli, doma je vsak dan, predno je šel v šolo, jokal in zato je hotel dokazati, da zmore prav toliko kot oni. Veliko se je učil, z odliko je opravil izpite in bil — najboljši v nemščini. Tako zanj obstoja nevarnost, da se odtuji svojemu narodu. Seveda, dokler je moj kruh, bo Jugoslovčan ...

... v nevarnosti sem, da sprejemem nemško mišljenje. Tu vsakdo gleda vse le skozi denar. Nihče se ne briga za nič, a vendar, šta čih kruha preko pogače da tražim ...

... v naši hiši živijo še tri jugoslovanske družine. Ena izmed njih je v tujini že devet let in tu se jim je rodila tudi hčerka. Starši so bili prezaposleni, zato je bila deklica cele dneve v otroških jaslih, kjer se je naučila nemškega jezika. S starši se je le redko videvala, tako da se materinega jezika — srbohrvaščine, ni naučila. Solze so mi stopile na oči, ko se je Vidica (tu jo kličejo Vidika) pri nas po telefonu pogovarjala s svojo materjo v nemškem jeziku. Zdaj se uči prvih naših besed, vendar se bo mala vedno počutila kot Nemka, saj je to vsesela z mlekom, ki ga je pila v jaslih ...

Mnogo takih in podobnih zgodb je še zapisalo življenje naših ljudi v tujini. V Zvezni republiki Nemčiji, v Belgiji, na Švedskem, v Ameriki in Avstraliji. Odsli so tja, da si bodo lahko doma potem odrezali večji kos kruha. Zato imajo vsi le eno željo: DOMOV!

STANE DROLJC
MILENA VIDMAR

Delo doma in na tujem

Poslovno združenje za industrijsko gradnjo IMOS v preteklem letu — Januarja podpis samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela

Letos je bilo delovanje IMOS — tako doma kot v tujini usmerjeno k realizaciji zastavljenih ciljev, pomembne pa so bile tudi priprave na ustanovitve sestavljene organizacije združenega dela. Stabilizacijski ukrepi so doma zahtevali racionalizacijo poslovanja in stanovanjske gradnje, kar zaradi pomanjkanja materiala, porasta cen gradbenih materialov in premajhnih kapacitet obrtniške in montažerske dejavnosti ni bilo vedno najlažje doseči. V tujini pa je bilo veliko težav predvsem zaradi restriktivnih ukrepov, ki so bili zlasti močni v obdobju naftne krize. Kljub temu pa preteklo leto IMOS-ovega dela lahko ocenimo kot uspešno.

V zadnjih letih je bila njihova dejavnost usmerjena na gradnjo. Najpomembnejša akcija na tem področju je bila nedvomno gradnja Štepanjskega naselja, kjer bo do konca marca zaključena že prva faza dela, ki obsega 853 stanovanjskih enot. Pri gradnji tega naselja je treba omeniti uspeh pri graditvi družbeno usmerjene soseske, saj je bila dosežena taka racionalizacija, ki je zagotovila večjo kvaliteto stanovanj kot drugje, pa tudi nižjo ceno od povprečne v Ljubljani. Tako so že pričeli z gradnjo 1.000 stanovanjskih enot druge faze in vsi upajo, da bo

IMOS uspešno kot doslej premagoval težave pri pomanjkanju in podražitvah materiala in dokončal dela v predvidenih rokih.

Uporabljena tehnologija v tem naselju še ne pomeni končne faze, zato pripravljajo IMOS z raziskovanji nove racionalizacijske predloge za novo stanovanjsko sosesko, ki jo morajo začeti pripravljati v najkrajšem možnem času, da ne bi zašli v težave. Poskrbeti morajo, da bo pričetek gradnje koncem leta 1975, ko se bo sprostila vsa tehnološka oprema, ki jo bo treba prenesti na novo sosesko. To je potrebno omeniti predvsem zato, ker še vedno ni v pripravi gradnja nove soseske, IMOS pa mora s pripravami pričeti vsaj dve leti in pol pred začetkom gradnje.

Pomembno je bilo tudi angažiranje IMOS-a pri stanovanjski gradnji soseske BS-7 za Bežigradom, ki ne glede na težave že dobiva zaključeno obliko. Ta soseska pa prav gotovo predstavlja tudi bistveni prispevek IMOS-a k razvoju Bežigrada in stanovanjskega standarda v občini. V zadnjem času je IMOS gradil tudi v drugih občinah, predvsem tam, kjer delujejo njegove TOZD in lahko ugotovimo, da so že povsod s pridom uporabljali izkušnje iz Štepanjskega naselja. Letos so zgradili tudi

vrsto pomembnih industrijskih objektov, poleg tega pa je IMOS že sprojektiral in zaključil vrsto pogodb za nekatere pomembne infrastrukturne objekte ter zaključil vrsto pogodb za izdelavo projektne dokumentacije in gradnjo raznih trgovskih in poslovnih objektov v Sloveniji.

Kljub izredno težkim pogojem uspešno delujejo v ZRN, obenem pa pospešeno prodirajo na tržišča socialistič-

nih držav, med katerimi je treba še posebej omeniti Madžarsko in Poljsko, dogovarjajo pa se tudi za pričetek gradnje na Češkoslovaškem.

IMOS pa je pričel tudi z raziskavo tržišča v deželah v razvoju in tako so odkrili možnosti za delo v Nigeriji, Iranu, Iraku, Libiji in drugod. Ambicije IMOS-a pa so tudi v tem, da bi uspešno izvažali gradbene materiale ta-

ko na vzhodna kot na zahodna tržišča.

IMOS se danes nahaja v zaključni fazi razprav o kvalitetni obliki povezave in sicer o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela IMOS. S podpisom samoupravnega sporazuma januarja 1975 bo dosežen zastavljeni cilj, ki bo omogočil enajstim delovnim organizacijam s področja gradbeništva in vsem njihovim TOZD pričetek še kvalitetnejšega delovanja, zlasti na področju razvojnega dela, modernejše in racionalnejše tehnologije, omogočil pa bo tudi skupni nastop v tujini.

Politični aktiv IMOS-a, ki ga sestavljajo vsi dejavniki iz vseh temeljnih organizacij

združenega dela enajstih delovnih organizacij je sprejel določen akcijski program in konkreten rokovnik za razprave in sprejem samoupravnega sporazuma. Na tej osnovi so se že začele razprave med vsemi delavci in družbenopolitičnimi organizacijami ter samoupravnimi organi v TOZD in tako lahko upamo, da bo delovanje IMOS-a v bodoče še kvalitetnejše kot doslej. Vse to daje tudi upanje, da bo zaradi zastavljenih ciljev v tej integrirani celoti uspešneje zasledovan cilj racionalnejše graditve stanovanj, industrijskih, poslovnih in drugih objektov ter tudi uspešnejši nastop slovenskega gradbeništva na tujih tržiščih.

Najprej porušiti barake

Tisti, ki bodo dobili stanovanja iz solidarnostnega sklada, bodo morali oddati ključe barak

Pri zadnjem obisku službe solidarnostnega stanovanjskega sklada smo se pozanimali, v kakšni fazi je celotni postopek razdeljevanja stanovanj in kakšna je usoda bežigradskih prosilcev, ki so bili pred časom že predlagani za dodelitev stanovanj iz solidarnostnega sklada. Izvedeli smo, da bo skupščina solidarnostnega sklada 26. decembra in takrat bodo med družine z nizkimi osebnimi dohodki, mlade družine in invalide, upokojeince oziroma upravičence družbene pomoči razdelili 402 stanovanja.

V začetku decembra pa je bil zbor delegatov solidarnostnega sklada, na katerem

so sodelovali tudi predstavniki krajevnih skupnosti. Obravnavali so predlog prednostne liste in jo načelno podprli, v nadaljni razpravi pa so sprejeli tudi tri spremembe. Precej časa so v razpravi posvetili usodi objektov, ki jih bodo dosejanci po dodelitvi stanovanj zapustili. Med prosilci, ki bodo v prvem krogu dobili stanovanja je namreč tudi 39 taktih, ki živijo v barakah. Če bodo po odhodu dosedanjih stanovalec barake naselili novi, seveda problem ne bo nikoli rešen. Zato so v razpravi predlagali, naj tem na svečanosti v četrtki podelijo le odločbe, medtem ko bodo

ključe stanovanj dobili šele takrat, ko bodo oni oddali ključe barak. S tem bi namreč radi preprečili vsakršne špekulacije s prodajo barak ali jemanjem novih stanovalec. V vseh primerih, kjer bo to tehnično možno, bodo krajevne skupnosti skupaj z občinsko skupščino poskrbele za rušenje barak, kajti le tako se bo število barakar njih zmanjšalo. Res je tudi, da v mnogih primerih barak ne bo moč porušiti, vendar bo takrat treba v teh stanovanjih odklopiti elektriko in zapreti vodo ter stalno skrbeti, da ne bodo dobili novih prebivalcev.

V krajevnih skupnostih Bo-

ris Kidrič in Savsko naseleje so že pred tem pripravili sestanke s stanovalci in lastniki barak in po skupnem pogovoru so ta stališča tudi enoglasno podprli.

Spregovoriti pa je treba še nekaj besed o usodi tistih, ki v prvem krogu niso dobili stanovanj, pa so na prioritetni listi. Novo ustanovljene samoupravne stanovanjske skupnosti bodo po posameznih občinah nadaljevale delo solidarnostnega sklada in zato se bodo morale odločiti, ali bodo prednostno listo upoštevale v celoti ali le deloma.

MILENA VIDMAR